

**Fakulta verejnej správy
Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach**

ÚLOHA UNIVERZÍT V REGIONÁLNO M ROZVOJI
(Recenzovaný zborník z vedeckej konferencie)

K O Š I C E
30. 11. 2009

Recenzenti

doc. Ing. Marta HAMALOVÁ, CSc.

doc. Ing. Vanda LIESKOVSKÁ, PhD.

Ing. Branislav KRŠÁK, PhD.

Zostavovatelia zborníka

Ing. Silvia Ručinská, PhD.

Ing. Eva Výrostová, PhD.

Ing. Tomáš Výrost, PhD.

PhDr. Jana Knežová

Vedecký výbor

prof. Ing. Nora Štangová, CSc.

prof. MUDr. Ladislav Mirossay, DrSc.

prof. JUDr. Igor Palúš, CSc.

prof. Ing. Dr. Róbert Štefko, PhD.

prof. Ing. Viera Cibáková, CSc.

prof. RNDr. Oto Hudec, CSc.

Organizačný výbor

Ing. Silvia Ručinská, PhD.

Ing. Eva Výrostová, PhD.

Ing. Tomáš Výrost, PhD.

PhDr. Jana Knežová

Ing. Peter Čisárik

© 2009 Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach

Photo by: uniinnsbruck at flickr.com, image adapted in accordance with Attribution 2.0 Generic Creative Commons licence

Za odbornú a jazykovú stránku zodpovedajú autori jednotlivých príspevkov.
Príspevky prešli redakčnou úpravou.

ISBN 978-80-7097-791-0

Zborník je výstupom v rámci riešenia projektu VEGA č. 1/4639/07 „Úloha a postavenie univerzít pri budovaní regionálnych sietí ako predpokladu regionálneho rozvoja“.

Obsah

Potreba univerzít v znalostnej spoločnosti pri rozvoji regiónov	9
<i>Ali Taha V. - Tej, J.</i>	
Spolupráca podnikov a vysokých škôl	21
<i>Bačová, M.</i>	
Vzájomná spolupráca univerzity a neziskových organizácií v Košickom samosprávnom kraji	35
<i>Čisárik, P. – Guzyová, K.</i>	
Lokalizácia vysokých škôl na území Slovenska v časovo-priestorových súvislostiach	64
<i>Gurnák, D.- Križan, F. – Lauko, V.</i>	
Relatívna efektívnosť univerzít na Slovensku	84
<i>Jeck, T. - Sudzina, F.</i>	
Možnosti spolupráce univerzít s ostatnými aktéry regionálneho rozvoje (prípádová štúdie)	94
<i>Klímová V. – Žitek, V.</i>	
Úloha univerzít v rozvoji cestovného ruchu	102
<i>Kršák, B.</i>	
Vysokoškolské vzdelávanie ako nástroj regionálneho rozvoja	111
<i>Lichtigová M. - Cocul'ová J.</i>	
Znalostná ekonomika a školský systém v Slovenskej republike	122
<i>Markušová, J. – Markuš, D.</i>	
Positívny organizačný rozvoj ako technika využitia účinnosti vo vzťahu univerzita - región	131
<i>Mayer-Emerick, N. – Tej, J.</i>	
Univerzita a e-learning	139
<i>Mihaliková, E.</i>	
Kvalitné univerzity – prosperujúci región	146
<i>Považan, M.</i>	
Hodnotenie vplyvu univerzity na región: Dopadové štúdie.	160
<i>Rehák, Š.</i>	
Aká je úloha univerzít v regionálnom rozvoji ?	167
<i>Ručinská, S.</i>	
Formy spolupráce univerzít a podnikov v regióne	180
<i>Ručinský, R. – Ručinská, S. – Naščáková, J.</i>	
Financovanie vysokých škôl na Slovensku	190
<i>Šebová, M.</i>	
Nová pozícia vysokého školstva v regionálnom rozvoji	200
<i>Sojka, L.</i>	

The Roles of the Universities in Innovative Processes	209
<i>Stejskal, J. – Lippertová, I.</i>	
Outreach aktivity univerzit	216
<i>Tetřevová, L.</i>	
Akademická samospráva verejných vysokých škôl v aktuálnej právnej úprave	222
<i>Vernarský, M.</i>	
Hodnocení znalostní infrastruktury v regionech	230
<i>Viturka, M. – Žitek, V. – Klímova, V.</i>	
Regionálny rozvoj a univerzity: vybrané zistenia dotazníkového prieskumu realizovaného v rámci riešenia projektu VEGA č. 1/4639/07.	240
<i>Výrostová, E. – Výrost, T. – Ručinská, S.- Knežová, J.</i>	

Úvod

Problematika regionálnych rozdielov a regionálneho rozvoja sa v podmienkach Slovenskej republiky stáva stále viac diskutovanou témou, vzhľadom k tomu, že patrí medzi najzávažnejšie problémy v našej spoločnosti. V odbornej literatúre existuje viacero teórií, ktoré sa snažia jednak vysvetliť príčiny nerovnomerného rozvoja, mechanizmus regionálneho rozvoja a navrhnúť riešenia. Najnovší smer v oblasti teórií regionálneho rozvoja predstavujú neinštitucionálne teórie, ktoré považujú za kľúčové faktory regionálneho rozvoja kvalitné sociálne, kultúrne a inštitucionálne štruktúry a inovácie a proces učenia, ktoré prebieha v sieťach (networking) založených na dôvere a koordinovanej spolupráci aktérov regionálneho rozvoja. K týmto aktérom zaradíme firmy (výrobné i sektor služieb), vedecké inštitúcie (univerzity a výskumné inštitúcie), verejnú správu (inštitúcie štátnej správy a územnej samosprávy) a podporné inštitúcie, poradenské firmy a rôzne neziskové organizácie pôsobiace v oblasti regionálneho rozvoja.

V rámci riešeného projektu VEGA č. 1/4639/07 sme sa zamerali na úlohu jedného z týchto aktérov, a to univerzity. Pod univerzitami máme na mysli všetky inštitúcie poskytujúce vysokoškolské vzdelávanie bez ohľadu ich kategorizáciu v rámci rôznych krajín. Práve otázka významu univerzít pre región v ktorom pôsobia je témou, ktorá sa stáva v posledných rokoch stále atraktívnejšou, nielen z pohľadu výskumu, ale aj z praktického hľadiska napr. naplnenia cieľov Lisabonskej stratégie EÚ. Od univerzít sa čoraz viac očakáva, aby okrem tradičných úloh, ako sú vzdelávanie a výskum, zohrávali aj dôležitú úlohu v oblasti ekonomického, sociálneho a kultúrneho rozvoja regiónu v ktorom pôsobia. Táto zmena v postavení a úloh univerzít vyplýva z množstva zmien vo vonkajšom prostredí univerzít, ktoré prináša nové výzvy pre univerzity.

Na regionálne pôsobenie univerzity a možnosti vytvárania väzieb medzi subjektmi v regióne a ich využitia pre regionálny rozvoj sa zamerala konferencia „Úloha univerzít v regionálnom rozvoji“, ktorá sa konala 30.11.2009 v historickej aule Rektorátu UPJŠ. Konferenciu organizoval s podporou Fakulty verejnej správy a UPJŠ kolektív riešiteľov projektu „Úloha a postavenie univerzít pri budovaní regionálnych sietí ako predpokladu regionálneho rozvoja“ realizovaného na Fakulte verejnej správy UPJŠ. Cieľom podujatia bolo nielen prezentovať výsledky výskumu, ale aj vytvoriť platformu pre dialóg o možnostiach rozvoja regiónu prostredníctvom univerzít a ostatných subjektov v regióne. Vzhľadom na tento cieľ zvolili organizátori takú skladbu prednášajúcich, aby každý typ aktéra, ktorý môže ovplyvniť rozvoj regiónu, mal svoje zastúpenie a bol tak vytvorený základ pre širokú diskusiu nielen medzi samotnými regionálnymi subjektmi, ale samozrejme aj medzi účastníkmi podujatia.

Na konferencii odzneli vyžiadané prednášky:

- *prof. MUDr. Ladislav Mirossay, DrSc.*
rektor Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach,
- *prof. Ing. Anton Čižmár, CSc.*
rektor Technickej univerzity v Košiciach,
- *RNDr. Jozef Ondáš, MBA.*
výkonný riaditeľ T Systems Slovakia,
- *Ing. Rozália Múdra*
(bývalá) riaditeľka Úradu Košického samosprávneho kraja,
- *prof. JUDr. Igor Palúš, CSc.*
dekan Fakulty verejnej správy Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach,
- *Mgr. Michal Považan*
výkonný riaditeľ Akademickej ratingovej a rankingovej agentúry,
- *RNDr. Andrej Steiner, CSc.*
výkonný riaditeľ Karpatského rozvojového inštitútu,
- *RNDr. Daniel Gurňák, PhD., RNDr. František Križan, prof. RNDr. Viliam Lauko, CSc.*
Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského, Bratislava,

Za riešiteľov projektu VEGA č. 1/4639/07 vystúpili:

- *JUDr. Martin Vernarský, PhD.*
Fakulta verejnej správy Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach,
- *Ing. Štefan Reháč, PhD.*
Národohospodárska fakulta Ekonomickej univerzity v Bratislave,
- *Ing. Silvia Ručinská, PhD.*
Fakulta verejnej správy Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach.

Konferencia priniesla niekoľko záverov a hodnotení postavenia a úloh univerzít v regionálnom rozvoji. Účastníci podujatia sa zhodli na tvrdeniach, že univerzity ako nositelia vzdelávania a výskumných aktivít plnia aj nové úlohy týkajúce sa regionálnych sociálnych a ekonomických aktivít vo forme tzv. tretej úlohy univerzít. V tejto súvislosti bol ako riešenie pre vytváranie vzťahov medzi regionálnymi aktérmi spomenutý Triple Helix model ako vzťah univerzita – podniky – verejná správa, ktorý predstavuje vzájomnú kooperáciu týchto subjektov a je predpokladom pre vytváranie reálnej znalostnej spoločnosti predovšetkým v regionálnom kontexte. Triple helix model umožňuje rozvíjať vzťahy medzi subjektmi v prospech rozvoja celého regiónu.

Univerzity ako nositelia nových poznatkov by mali byť súčasťou regionálnej kooperácie, pričom je ale potrebné brať do úvahy, že prínos vytváraných vzťahov je podmienený správnym pochopením funkcie partnerstva a zodpovednosti, ktoré na seba subjekty partnerstvom preberajú.

V Košiciach dňa 30.11.2009

*Silvia Ručinská, Eva Výrostová, Tomáš Výrost, Jana Knežová
zostavovatelia zborníka*

Riešitelia projektu

Ing. Silvia Ručinská, PhD.

Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach,
Fakulta verejnej správy

Ing. Eva Výrostová, PhD.

Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach,
Fakulta verejnej správy

PhDr. Jana Knežová

Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach,
Fakulta verejnej správy

Ing. Kristína Guzyová

Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach,
Fakulta verejnej správy

JUDr. Martin Vernarský, PhD.

Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach,
Fakulta verejnej správy

Ing. Peter Čisárik

Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach,
Fakulta verejnej správy

Ing. Monika Bačová, PhD.

Ekonomická univerzita,
Podnikovohospodárska fakulta

Ing. Tomáš Výrost, PhD.

Ekonomická univerzita,
Podnikovohospodárska fakulta

Ing. Rastislav Ručinský, PhD.

Ekonomická univerzita,
Podnikovohospodárska fakulta

Ing. Štefan Rehák, PhD.

Ekonomická univerzita,
Národohospodárska fakulta

